

STUDIEREIS NAAR NEDERLAND VAN "WERKERS UIT
DE OEKRAÏNE" ONDER AUSPICIËN VAN DE UNESCO

S a m e n v a t t i n g

Een groep werknemers uit de USSR maakte onder auspiciën van de UNESCO een studiereis naar Nederland. Tevoren was overeengekomen dat de excursies en het verblijf in Nederland zouden worden verzorgd door het reisbureau "De Vrije Wereld" te Amsterdam.

Op 26 oktober 1959 arriveerde op Schiphol een gezelschap van 10 personen, onder wie acht afkomstig uit de Oekraïne. Als leider trad op: Aleksej MOLJAKO (geb. 1912), secretaris van de vakbond van leerkrachten te Kiew. Naast hem trad sterk op de voorgrond: Wiktor FOMENKO (geb. 1928) een functionaris bij de internationale afdeling van de Centrale Raad van Vakverenigingen te Moskou. Een leraar uit Leningrad, J.SJOEBIN (geb. 1931), fungeerde als tolk. De overige leden van de groep, onder wie één vrouw, behoorden voor het merendeel tot de hoger geschoolde technici.

Het aanvankelijk geconcipieerde reis-programma werd, mede op verzoek van de Russen, ingrijpend gewijzigd. De bezoekers bezochten diverse bedrijven; hun interesse ging daarbij zowel uit naar de stand van de techniek in Nederland als naar de sociale positie van de werknemers in een "kapitalistische maatschappij". Zij werden in de gelegenheid gesteld een aantal leiders van de Nederlandse vakbeweging te ontmoeten en hebben getracht deze contacten te bestendigen.

Van het bestaan van de CPN en de EVC-1958 hebben de Russen tijdens hun verblijf in Nederland nauwelijks iets bemerkt.

Op 8 november reisden zij naar de USSR terug.

STUDIEREIS NAAR NEDERLAND VAN "WERKERS UIT DE OEKRAÏNE", ONDER
AUSPICIËN VAN DE UNESCO.

De UNESCO (afdeling uitwisseling van personen) was met het te Amsterdam gevestigde -aan de N.V.Arbeiderspers en het N.V.V. geliëerde-reisbureau "De Vrije Wereld" overeengekomen dat dit een veertiendaagse studiereis in Nederland van een groep "werkers uit de Oe.S.S.R." zou verzorgen. In verband daarmee zond de voorzitter van de Oekraïense Raad van Vakverenigingen in mei 1959 een brief aan de secretaris van "De Vrije Wereld", waarin enige wensen inzake het op te stellen reisprogramma werden kenbaar gemaakt. O.m. werd gevraagd excursies naar industriële- en landbouwbedrijven en ontmoetingen met vakbonden en activisten uit de vakbeweging in het programma op te nemen.

Het uit 10 personen bestaande gezelschap, dat op 26 oktober 1959 per KLM op Schiphol arriveerde, werd begroet door een vertegenwoordiger van "De Vrije Wereld", vergezeld van een tolk. Ook de Russische consul-generaal JERMILOW was ter begroeting aanwezig. Het communistische dagblad "De Waarheid" had de partijbestuurder L.van TURNHOUT als verslaggever naar het vliegveld gezonden.

Een opgave van namen en overige personalia van de deelnemers aan deze studiereis is als bijlage aan dit rapport gehecht. De groep stond onder leiding van Aleksej MOLJAKO (geb. 1912), secretaris van de vakbond van onderwijzend personeel te Kiew. Een ander lid van de groep, Viktor FOMENKO (geb. 1928), bleek in importantie niet voor MOLJAKO onder te doen. FOMENKO, een functionaris bij de internationale afdeling van de Centrale Raad van Vakverenigingen te Moskou, was reeds meermalen in West-Europa geweest. In 1951 was hij als vertegenwoordiger van de Sowjet-Russische vakbeweging bij het toen nog te Parijs zetelende secretariaat van het Wereldvakverbond werkzaam. Naar hijzelf mededeelde, is hij goed bekend in Polen, bezocht hij vorig jaar de Expo te Brussel en zal hij volgend jaar een reis naar China maken. Hij spreekt Frans en Engels.

Afzonderlijk verdient ook te worden genoemd: de tolk van de groep Jewgenij SJOEBIN (Geb.1931), die goed Nederlands bleek te spreken, doch voor de eerste maal ons land bezocht. Hij vertelde leraar in de Duitse taal aan een kweekschool te Leningrad te zijn. Bij zijn studie in de Germaanse talen had hij zich op het Nederlands gespecialiseerd.

Naar hij zeide verzamelt hij materiaal voor een dissertatie over de meervoudsvorming in de Nederduitse dialecten. Hij bleek meerdere Nederlandse communisten te kennen van het Wereldjeugdfestival, dat in 1957 te Moskou werd gehouden. Sommigen van hen hebben hem in zijn hotel te Amsterdam opgezocht. In maart 1958 werd hem een visum geweigerd, toen hij toelating tot Nederland verzocht voor het bijwonen van een ANJV-congres.

FOMENKO en SJOEBIN zijn de enige niet uit de Oekraïne afkomstige personen van de groep.

De overige 7 leden van het reisgezelschap, onder wie een vrouw, behoren ten dele tot hoger technisch personeel. Onder hen bevond zich een landbouwkundig ingenieur, een machine-bouwkundig ingenieur, een agronoom, een zoö-technicus en een technoloog. Verder maakten 2 geschoolde arbeiders deel van de groep uit, nl. een bankwerker en een voorsnijdster in de schoenindustrie. Deze zeven kwamen eerst "los" bij de gelegenheden waarop zij met de vaktechnische gebieden van hun speciale deskundigheid in aanraking werden gebracht. De drang om vooral iets te leren op het gebied van het eigen vak kwam verschillende malen sterk tot uiting en heeft er toe geleid dat het oorspronkelijk vastgestelde reisprogramma op verzoek van de groep ingrijpend werd gewijzigd.

Reeds de eerste dag na aankomst -na een bezoek aan het Rijksmuseum- verzocht MOLJAKO het reisprogramma meer af te stemmen op de speciale interessen van het gezelschap. Zo werd gevraagd bezoeken in te lassen aan een fabriek van landbouwmachines, een veeteeltbedrijf en een pluimvee-fokkerij. Voorts werd verzocht bezoeken te arrangeren aan een instelling voor hoger onderwijs en aan het bestuur van een vakbond voor onderwijzend personeel.

In het oorspronkelijke programma waren excursies geprojecteerd naar enige grote bedrijven, o.a. de Hoogovens te IJmuiden, de Shell te Pernis en de AKU te Arnhem. De directies van de genoemde bedrijven hadden echter geweigerd het gezelschap Russen te ontvangen. De laatstgenoemden schenen het wegvallen van deze bezoeken echter nauwelijks te betreuren. Zij verklaarden toch geen specialisten op het gebied van hoogovens etc. bij zich te hebben. Een voorgenomen bezoek aan een textielbedrijf in Enschede verzochten zij te vervangen door een excursie naar een schoenenfabriek.

Uit het bovenstaande kan reeds duidelijk worden in welke geest de Russen hun studiereis wilden maken. Hun doel was kennelijk tweeledig en kwam -afgezien van een algemene oriëntering omtrent het

vreemde land- in hoofdzaak neer op:

- a. Het leggen van contacten tussen de Russische en de niet-communistische Nederlandse vakbeweging. MOLJAKO en FOMENKO hielden zich in 't bijzonder hiermee bezig.
- b. Het verrijken van hun vakkennis, wat de overige leden van het gezelschap betreft.

De serie excursies naar industriële bedrijven werd geopend met een bezoek aan Werkspoor te Amsterdam op 27 oktober. Het gezelschap werd hier ontvangen en rondgeleid door een der directeuren, een bedrijfsleider en de secretaris van de ondernemingsraad. Behalve voor de technische aspecten van het bedrijf legden de Russen grote belangstelling aan de dag voor de sociale positie van de arbeiders. Af en toe spraken zij een arbeider aan (nadat zij daartoe eerst toestemming hadden gevraagd) en stelden zij hem vragen als de volgende: georganiseerd? welke vakbond? werktijden? welk loon? premies? vacaties? sociale en medische voorzieningen? etc. Ook informeerden zij bij de rondleiders naar de loonschalen volgens de CAO (lagere lonen voor vrouwen was in de ogen der bezoekers een ongehoord verschijnsel), naar bedrijfspensioenfonds, de regeling van ploegenarbeid, ongevallen, werkkleding etc. Op een vraag van FOMENKO hoe de snelle na-oorlogse industriële ontwikkeling in Nederland kan worden verklaard, antwoordde de directeur van Werkspoor dat dit aan het Marshall-plan te danken is.

Zowel de groepsleider MOLJAKO als enkele andere Russen zeiden tijdens dit bezoek bij herhaling dat de gesprekken met de bedrijfsleiding en de arbeiders een openbaring voor hen betekenden. Zij waren nl. van de gedachte uitgegaan dat in het Westen werkgevers en werknemers als gezworen vijanden tegenover elkaar stonden. Daarom had de ongedwongen sfeer in het bedrijf en de rustige stemming onder de arbeiders hen bijzonder gefraspeerd.

Tijdens de rondleiding liet FOMENKO overigens geen gelegenheid voorbijgaan om in propagandistische zin over de Sowjet-Unie te spreken. Aan algemene opmerkingen van MOLJAKO knoopte hij vaak opsommingen vast over hetgeen de Sowjet-Unie had bereikt en in de toekomst nog zou verwezenlijken.

Het gezelschap deelde bij de rondgang door het bedrijf speldjes met spoetnik- en loenik-emblemen en prentbriefkaarten van Kiev uit.

Het bezoek aan de Amsterdamse Droogdok Maatschappij, dat op 28 oktober plaats had, verliep minder soepel dan bij Werkspoor. De Russen werden hier ontvangen en rondgeleid door het hoofd van de bedrijfsbeveiliging. In een bepaalde afdeling stonden op een gegeven moment circa 50 arbeiders om de Russen heen, terwijl de overige 150 hun werk hadden gestaakt en van hun plaats toekeken.

Een groepje Surinamers kwam naar de Russen toe, zwaaiend met "De Waarheid", waarin de vorige dag een artikel over hen was verschenen. Een van de Surinamers maakte in gebroken Engels duidelijk dat zij zeer ontevreden waren over hun arbeidsvoorwaarden en dat Suriname nog een kolonie was. Konden zij niet in de Sowjet-Unie gaan werken?

In het waslokaal kwam een arbeider medelen dat de directie had geweigerd een aantal arbeiders een onderhoud met de Russische gasten toe te staan. Hij verzocht dit in het Russisch te vertalen, hetgeen gebeurde. Later zeide het begeleidende hoofd van de bedrijfsbeveiliging dat de directie bezwaar had tegen het tijdverlies en bovendien wel wist dat het de betrokken arbeiders er slechts om te doen was afbrekende kritiek te spuien.

In de loop van hun verblijf in Nederland heeft de groep Oekraïners nog de volgende bedrijven bezocht:

Fabriek van landbouwwerktuigen "Vicon" te Nieuw-Vennep.

Coöperatieve Meelfabriek te Rotterdam.

Pluimveefokkerij te Voorthuizen.

Schoenfabriek Timtur te Waalwijk.

Condensfabriek, Leeuwarden.

Boerderij te Slootdorp en veefokkerij te Deersum (Friesland).

Noordoostpolder.

Incidenten als bij de ADM deden zich bij het bezoek aan deze bedrijven niet meer voor. De Russen toonden zich steeds bijzonder weetgierig; de technici onder hen vielen op door hun grote kennis van zaken. Zij legden o.m. grote bewondering aan de dag voor de waterbouwkundige werken, de veefokkerij en de woningcultuur. De directies van enkele der bezochte bedrijven zagen in het bezoek van de Russen een goede gelegenheid tot het leggen van contacten met commerciële oogmerken.

Op 4 november bracht het gezelschap een bezoek aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam. Dr. BENDER, voorzitter van de UNESCO-commissie in Nederland en bestuurslid van de Universiteit, had één ontvangst georganiseerd door prof. KOK en de twee Slavisten, de hoogleraren Dr. BEZEMER en Dr. BEKMAN.

Over de ontmoetingen van de Oekraïners met bestuurders van de Nederlandse vakbeweging kan het volgende worden medegedeeld:

Op 28 oktober werd in het hoofdkantoor van het NVV te Amsterdam een ontvangst georganiseerd, waarbij van NVV-zijde een secretaris en een functionaris van de afdeling buitenland het woord voerden.

De laatste gaf een uiteenzetting over de geschiedenis en de huidige sterkte en taken van de erkende vakverbonden. Hij kenschietste de EVC als een splintergroep van zeer geringe betekenis, die bovendien nog was uiteengevallen in een EVC en een EVC-1958 en welke in het vervolg van de uiteenzetting dan ook niet meer zou worden genoemd.

De vragen kwamen hoofdzakelijk van de kant van FOMENKO. Hij verhaalde zich'er over dat slechts 40% van de werknemers in Nederland georganiseerd is (De NVV-functionaris merkte op dat dit percentage in de VS slechts 20 bedraagt). In dit verband kwam naar voren dat in Nederland ook in de vakbeweging groepering naar godsdienstige overtuiging plaats heeft. In zijn dankwoord zeide FOMENKO dat de delegatie bij dit eerste contact met een vakbond in West-Europa veel dingen had vernomen waarvan zij totaal geen voorstelling had gehad. Hij bood daarop een stapel documentatie-materiaal aan, waarbij hij de hoop uitsprak dat de bestuurders van het NVV op hun beurt zich een beter beeld zouden willen vormen van zaken waarvan zij geen juiste voorstelling hadden. De contacten op vakbondsgebied tussen het Westen en de USSR waren volgens FOMENKO ver achter gebleven bij die op commercieel terrein. Hij hoopte dat dit spoedig zou veranderen en nodigde daarom de aanwezige en eventueel nog andere NVV-bestuurders tot een bezoek aan de Sowjet-Unie uit.

De officiële leider van het gezelschap MOLJAKO voerde daarna eveneens het woord. Hij zeide dat hetgeen zij hadden gehoord in veel opzichten een openbaring voor hen was. Tenslotte herhaalde hij de reeds door FOMENKO gedane uitnodiging.

Na het bezoek aan de Condensfabriek te Leeuwarden op 2 november werd aldaar eveneens een ontmoeting gearrangeerd tussen de Russische bezoekers en een aantal plaatselijke bestuurders van het NVV. In verband met aan NVV-kant gestelde vragen kwamen enkele politieke tegenstellingen ter sprake, welke FOMENKO aanleiding gaven tot een scherpe verdediging van de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie.

Op 4 november had des avonds in het kantoor van de ABVA (Algemene Bond van Ambtenaren, aangesloten bij het NVV) een bespreking plaats tussen een vijftal Russische bezoekers -MOLJAKO, FOMENKO, de tolk SJOEBIN, LYSENKO en PYZJEWITSJ- en het dagelijkse bestuur van de ABVA. De afwezigheid van de overigen werd verontschuldigd met de mededeling dat zij zich te vermoed voelden en ook geen vakbondsmensen waren. Op verzoek van FOMENKO gaf de voorzitter eerst een overzicht van de doelstellingen van de ABVA. Een der andere bestuursleden hield daarna een betoog, waarin sterk de nadruk werd gelegd op de samenwerking met de R.K. en Prot.Chr. ambtenarenbonden.

FOMENKO bracht dank voor de openhartige gedachtenwisseling en zeide getroffen te zijn door de vriendschappelijke ontvangst. MOLJAKO tenslotte wilde niet zeggen: "vaarwel", maar "tot ziens".

Reeds in de eerste dagen van het verblijf in Nederland had FOMENKO de wens te kennen gegeven ook contacten aan te knopen met de KAB en het CNV. Op 5 november ging hij, tezamen met tolk SJOEBIN en LYSENKO, des morgens naar de Russische ambassade, terwijl de rest van het gezelschap een pluimveefokkerij te Voorthuizen en later op de dag de Tintur-schoenfabriek te Waalwijk ging bezoeken. Nadien is gebleken dat de Russische ambassade telefonisch met de hoofdbesturen van de KAB en het CNV was overeengekomen dat FOMENKO c.s. die dag zouden worden ontvangen. Op het hoofdkantoor van de KAB werden zij te woord gestaan door de propagandaleider, ten kantore van de CNV door enige hoofdbestuurders. Bij beide bezoeken hoorden de Russen een uiteenzetting aan over taak en positie van de betreffende vakcentrale, waarna zij van hun kant pleitten voor een beter contact tussen de vakbeweging in Nederland en die in de USSR, o.m. door het uitwisselen van delegaties. Zij overhandigden daarbij een aantal geschriften handelende over de Sowjet-Russische vakbeweging.

Op 6 november werd in het kantoor van de Nederlandse Onderwijzers Vereniging te Amsterdam een ontmoeting gearrangeerd tussen het -op 3 leden na- voltallige Russische gezelschap en een viertal hoofdbestuurders van de NOV. Na een inleiding door de voorzitter van de NOV en het stellen van oriënterende vragen over en weer over onderwijsaangelegenheden, kwamen MOLJAKO (zelf "vakman" op dit terrein) en FOMENKO voor de dag met het voorstel concrete relaties tussen de vakbonden van onderwijzers in de USSR en Nederland aan te knopen. De politieke verschillen sloten volgens hen een samenwerking op zakelijk gebied niet uit. FOMENKO stelde voor een Sowjet-afgevaardigde als waarnemer toe te laten tot het in december 1959 te houden NOV-congres (waarop zal worden beslist over aansluiting bij het NVV). Omgekeerd kon dan een NOV-vertegenwoordiger een in april 1960 in de USSR te houden congres van onderwijzers bijwonen. Voorts meende men aan Russische kant de NOV een tekort aan activiteit ter bevordering van een versoepeling der internationale verhoudingen te moeten verwijten. Het hoofdbestuur van de NOV verklaarde echter contact en samenwerking niet los te kunnen zien van de politiek en achtte actieve toenadering van haar zijde prematuur.

Hoewel de toon van de gesprekken vriendelijk bleef en hartelijk afscheid werd genomen, lieten MOLJAKO en FOMENKO (de enigen die aan

Russische zijde het woord hadden gevoerd) er zich later over uit dat zij een absolute afwijzing achter de vriendelijke ontvangst hadden gevoeld. Kennelijk hadden zij vooral bij deze ontmoeting op enig tastbaar resultaat gehoopt en beschouwden zij hun missie in dit opzicht als mislukt.

Er zijn geen aanwijzingen verkregen dat het Russische gezelschap op eigen initiatief contact heeft gezocht met de communistische beweging in Nederland. In het vooroverleg met de UNESCO is indertijd van Nederlandse zijde de voorwaarde gesteld dat de bezoekers uit de USSR zich niet door de EVC ('58) zouden laten ontvangen en rondleiden. De indruk werd verkregen dat de tolk SJOEBIN in Nederland voor het eerst hoorde van een splitsing tussen EVC en EVC-1958. FOMENKO bleek geen interesse aan de dag te leggen voor een vakbond met een aanhang van hoogstens 20.000 leden. Boekhandel Pegasus in de Leidsestraat te Amsterdam heeft zich, voor zover bekend, evenmin in de belangstelling van de Russen mogen verheugen. "De Waarheid" heeft enige malen een verslaggever op het gezelschap afgestuurd. (Ook reporters van enige andere dagbladen hebben het gezelschap geïnterviewd; het bezoek van de Russen betekende actueel nieuws voor de dagbladers).

Toen het gezelschap op 6 november per trein van Amsterdam naar Den Haag reisde voor de eerste receptie van de nieuwe Russische ambassadeur te Wassenaar, heeft een klein aantal CPN-bestuurders, ook tot de genodigden behorend, zich onderweg aan de Russen voorgesteld.

Een dag vóór de terugreis van de Russische bezoekers ontvingen zij in hun verblijf te Amsterdam (het Museum-pension) een uit 4 personen bestaande delegatie van de EVC-1958 onder leiding van de "Waarheid"-verslaggever (tevens partijbestuurder), die zich met de reportage van het Russische bezoek bezighield, en die ook namens de EVC-1958 om deze ontvangst had verzocht. Bij dit telefonisch gedane verzoek werd geconstateerd dat de naam "EVC-1958" MOLJAKO niet onmiddellijk iets zeide. De EVC-1958-delegatie bood enige souvenirs aan. MOLJAKO dankte formeel. Door de EVC-ers gevraagd naar zijn indrukken van Nederland antwoordde hij in onverdeeld lovende termen. De EVC-delegatie was hierdoor kennelijk wat ontuchtend. MOLJAKO dankte de "Waarheid"-verslaggever voor zijn reeds meermalen betoonde belangstelling en wenste de Nederlandse kameraden veel succes in hun werk toe. FOMENKO heeft tijdens dit bezoek praktisch geen woord gezegd. Het onderhoud was bepaald niet geanimeerd en werd binnen het uur beëindigd.

Aan Russische kant heeft enig misverstand bestaan over de financiële regeling van de reizen en het verblijf in Nederland. De Russen, die niet over zakgeld bieken te beschikken, meenden dat het door de UNESCO ter beschikking gestelde bedrag door hen naar eigen inzicht kon worden beheerd, hetgeen o.m. inhield dat zij - geheel conform hun instructie - bij hun reizen alleen van de trein (2e klasse) gebruik zouden maken. Zij zagen echter spoedig in dat het reisprogramma in dat geval niet kon worden uitgevoerd. Er heeft vervolgens een bespreking plaats gehad tussen een drietal Russische bezoekers - MOLJAKO, ZADIRAKA, FOMENKO (die zich penningmeester van het gezelschap noemde) - met de Russische ambassade, welke zich voor deze zaak met de Sowjet-Regering te Moskou in verbinding stelde. Op 29 oktober is een functionaris van de Russische ambassade zijn landgenoten komen medelen dat het toegestane budget volgens ontvangen Regeringsinstructies niet mocht worden overschreden en het gezelschap, om de kosten te drukken, gebruik moest maken van het bij de Ambassade in gebruik zijnde autobusje, alsmede van de chauffeur in dienst van de Ambassade.

De Russische bezoekers brachten de avonden vaak in hun hotel door, ten dele uit vermoeidheid, ten dele wellicht ook wegens een tekort aan zakgeld. De situatie lag hier anders dan bij de ontvangst in de USSR van vakbondsdelegaties (tot dusverre uitsluitend bestaande uit EVC-ers). In die gevallen trad de Sowjet-Russische vakbeweging officieel als gastheer op en werden de bezoekers ook des avonds op allerlei gemakkelijkheden vergast.

Op 8 november keerde het gezelschap Russen per vliegtuig naar de USSR terug. Hun werd uitgeleide gedaan door enige vertegenwoordigers van het reisbureau "De Vrije Wereld". Ook was een functionaris van de Russische ambassade aanwezig, doch deze bekende ronduit dat hij feitelijk was gekomen om een nieuwe typiste, die met de TOE zou meekomen, af te halen.

De meergenoemde verslaggever van "De Waarheid" bood ieder lid van de groep een exemplaar van een bij hun aankomst op Schiphol gemaakte foto aan.

21 december 1959

B i j l a g e .

1. MOLJAKO Aleksej, geb. 1912 in gebied Tsjerkassy, vakbondsfunctionaris, secretaris van het Oekraïense republikeinse comité van de vakbond van werkers in het onderwijs, hoger onderwijs en wetenschappelijke instituten, adres: Kiew, Soeworowskij pereoelek 3. Leider van de groep.
2. ZADIRAKA Wladimir, geb. 1927 in gebied Nikolajewskaja, ingenieur-econoom landbouw, adres: Kiew, Swerdlowa 10.
3. KIJACH Olga, geb. 1937 in gebied Lwow, voorsnijdster schoenindustrie, adres: Lwow, Gawriljoeka 4.
4. LYSENKO Walerij, geb. 1925 in Poltawa, bankwerker, adres: Poltawa, Kirowa 8.
5. PYZJEWITSJ Pjotr, geb. 1913 in Loenipets, zoötechnicus, adres: Dnepropetrowsk, Korolenkostraat 45.
6. SKOTSJKO Leonid, geb. 1922 in district Kiew, machinebouwkundig ingenieur, adres: gebied Stalin, rayon Olgin, dorp Blagodatnoje, straat Stolbowaja 43.
7. TELITSJKO Ronan, geb. 1901 in Gorodisjtsje, agronoom, adres: Tsjernigow, Sjewtsjenkostraat 21.
8. TYRTYTSJNY Wasilij, geb. 1922 in gebied Kirowograd, technicus-technoloog voor de koudbewerking van metalen, adres: Kirowograd, Bereslawskaja 7/8.
9. FOMENKO Wiktor, geb. 1928 in gebied Moskou, referendaris van de Internationale Afdeling van de Centrale Raad van Vakverenigingen der gehele Sowjet-Unie, adres: Moskou, Lenin-prospekt 37.
10. SJOEBIN Jewgenij, geb. 1931 in Leningrad, tolk, adres: Leningrad, celica Nosstanija 22.